

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 10.

Lýsingarprisur fyri petittregul: 30 øyr, a forsiðuni,
20 øyr, a 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fest
avsiðtúr í prísinum.

Tírsdag hin 8. mars 1932.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrifstovum. Telf. 143.

6. árg.

**Ingvar Joensen og
Mikkel Henriksens:**

„Ísvirki og Ísvirkisbaadene“.

Visse Naturer har det med at flygte fra Ansvar. Til disse hører d'Herr Ingvar Joensen og Mikkel Henriksen, som har faaet optaget et Angreb paa Ísvirkisledelsen, der dog særlig er helliget undertegnede.

For at kaste et troværdigt Skær over deres Fremstilling eller retiere Forsvar imod den gængse for dem mindre smigrende Opfattelse af deres Due-lighed, har deres Pennefører i Indledningen tilladt sig at gøre Brug af Tillægsordene »sand og rigtig« om deres »Redegørelse angaaende »Ísvirkis« Dispositioner».

Jeg vil holde mig fra at komme ind paa en nærmere Karakteristik af de paagældende to Herrer som Somænd og Mennesker — de er slagne Folk, og jeg holder ikke af at sparke til slagne Mænd. Jeg vil dog ikke undlade at gøre nogle Bemærkninger til d'Herrers »Redegørelse«, idet denne er af den Beskaffenhed, at Ordene »sand og rigtig« burde ombyttes med Ord af modsat Betydning.

D'Herrers Paastand om, at jeg i Bladartikler har lagt Skylden for Ísvirkis og Ísvirkisbaadens uheldige Drift paa Ejerne af nævnte Baade, savner enhver Hjemmel. Det vil falde d'Herrers vanskeligt at faa fat paa en eneste Artikel, som jeg til Dato har skrevet, hvori jeg giver dem eller nogle enkelte Skylden for Sammenbrudet. Dette bemærkes som et Kuriosum, der kendetegner d'Herrers Brostholdighed, som i den Grad har vildledet deres Fantasi, at de i Syner ser det, som de i Virkeligheden har ventet og været forberedt paa at høre og se vedrørende dem.

Jeg har, skønt udsat for fanatisk hadefulde og lojagtige Angreb, afholdt mig fra at komme ind paa en Debat om Skyld og ikke Skyld vedrørende Ísvirkis Sammenbrud. Dette har jeg gjort af Hensyn til de Bestræbelser, der var i Gang for at redde det, der kunde reddes ud af Sammenbrudet. Nu, da Slaget synes uheldigt tabt, er det maaske paa sin Plads at komme frem med en Redegørelse, hvilket jeg antagelig ved Lejlighed vil gøre.

Med Hensyn til min Veltalendehed og gyldne Loffer, er Sandheden den, at jeg lige fra først af ærligt og redeligt har tilstillet Fiskerne alle de Oplysninger,

som jeg havde faaet og fik vedrørende Fiskemarkedet, for at man kunde handle i fælles Tro Forhaabninger — og under fælles Ansvar.

Angaaende mine personlige Forventninger henviser jeg d'Hrr. til deres egen Ansøgning, som jeg skrev for dem, og hvori jeg kalkulerer med en Torskepris paa 24 a 25 Øre pr. kg, og hvor der kun tales om et Fiskeri af Helleflynder om Sommeren.

Medens det er Fakta, at Fiskepriserne til at begynde med ikke laa langt fra de i Ansøgningerne kalkulerede, udeblev de store Mængder Vintertorsk og Helleflynderfangsten om Sommeren, som d'Herr har havde anslaaet, de utvivlsomt vilde være i Stand til at fiske. I den fejlslagne Fangst, og saa godt som alene i den, beror Baadens skæbnesvangre Driftsresultat. Baadene og Redskaberne, hvilke sidste var anskaffet paa Ísvirkis Garanti, en Garanti, som desværre for største Delen blev effektiv, var første Klasses, eller i hvert Fald anskaffet efter Fiskernes Ønske. Jeg vil ikke udtale mig om, hvorvidt det var Fiskecode eller mindre Duelighed fra Fiskernes Side, der var Skyld i de daarlige Fangster. Men at tillægge mig eller Ísvirkisledelsen Skylden, er i hvert Fald ubegrundet. Man kan derimod maaske behæjle Ísvirkisledelsen, at den er gaaet saa vidt med Kreditgivning til Baadene, som sket er. Til Forsvar herfor kan siges, at den blev givet i det stadige Haab, at det tilsidst vilde lykkes at opnaa de forventede Fangster.

D'Herrers Bemærkning om, at de ventede at blive Millionærer, viser den ukontrollerede Fantasi, der kendetegner de mindre ihærdige og nøgterne Individer, der haaber at Rigdom og Velstand skal gro omkring dem, skønt de har ondt ved at faa Hænderne op af Bukse-lommerne.

D'Herr har fuldstændig Ret, naar de siger, at de var saa uheldige at blive Ejere af omtalte Baad. Jeg vilde i hvert Fald ønske, at jeg ikke i saa høj Grad, som sket er, havde stillet mig til deres Disposition, da de evig og altid rendte mig paa Dorene for at faa mig til at være dem behjælpelige med at faa Baaden, hvilket ikke var nogen let Sag, da de ikke en Gang var i Stand til at betale Billetterne til Danmark, naar Baaden skulde afhentes. Det Arbejde, der er udført for at give dem en Chance, var en bedre Sag værdigt.

Vedrørende Afhentningen af den islandske Kulter kan bemærkes, at der blev arrangeret grundet paa, at det viste sig at være haablost at fange den for Baadens Rentabilitet nødvendige Mængde Fisk med Langlinerne. Kuller-Afhentningen fra Island er ogsaa det eneste, der har indbragt M/K Osler Havgrims-sen en nogenlunde pæn Fortjeneste. Men desværre var det alt andet end lutter prima Kuller Joensen og Henriksen bragte hjem fra Island og animerede ikke til Fortsættelse af Arrangementet. Det skal her slaas fast, at Joensen og Henriksen respektive Baad og Mandskab har erholdt til sidste Øre, hvad Kullerkontrakten hjemlede dem. Det er positivt urigtigt, naar d'Herr taler om, at Kontrakten hjemlede Baaden fri Olie. Det staar ikke et Ord i Kontrakten om gratis Olie.

Det er rigtigt at jeg har udtalt, at Fryseriet ikke satte Pris paa Islands Torsk, der i fersk Tilstand ikke kan sidestilles med den færske Torsk. Vi havde aldrig regnet med Islands Torsk. Det var d'Herr ogsaa ajour med det kunde aldrig lønne sig at sejle til Island for at fiske sortskednet Torsk til Frysning. Hvorfor paa et saa rent Tidspunkt beklage sig over Laanebetingelserne fra A/S »Externas«. D'Herr var selvfølgelig klar over Betingelserne i Obligation til A/S »Externas« naar de forinden Bygningen af Baaden underskrev den: Afdragsfrihed i 2 Aar billig Rente, Samarbejde med Ísvirki og ingen Sikkerhed, idet Staten og Baadebyggerne havde 1. og 2. Prioritet i Baaden. Kan det forlanges bedre? Jeg synes ikke A/S »Externas« fortjener Utak.

At Ísvirki i et givet Tilfælde grundet paa fyldte Lagerrum ikke har kunnet købe Fiskene fra »Osler Havgrimsen« kan ikke have været Katastrofalt for Baaden, idet den med sin kraftige Maskine var i Stand til i Lobet af et Par Dage at sejle til England, saa fremt den havde et tilstrækkeligt stort Kvantum at sælge. Men en Klat Fisk til Ísvirki gav heller ikke store Penge, selv om Prisen var 24 a 25 Øre kg. Lad os endelig ikke gøre os til andet end vi er!

Med Hensyn til Anskaffelse af Snurrevaadsredskaberne til Baadene, stiller de faktiske Forhold sig saaledes, at Joensen og Henriksen var lige saa lidt i Stand til at anskaffe sig disse Redskaber som Langlinerne.

Jeg kan huske, at d'Herr

talte noget om, at de muligvis kunde forskafe Redskaberne fra England. Jeg mente, at det ikke var heldigt at binde sig til en engelsk Fiskekøber, men de havde ellers frie Hænder. Men det med at faa Redskaberne fra Grimby var ellers noget Snak, da jeg positivt ved, at det endelige Svar fra Grimbymanden udeblev, hvilket bekræftes bedst af den Kendsgerning, at d'Hrr. Joensen og Henriksen kom tilbage til Ísvirki for at faa de ønskede Snurrevaadsgrejer, og af at de, naar de ved kafferet Stedighed havde forspildt Muligheden for at faa Redskaberne fra Ísvirki, blev liggende uden Grejer.

Hvad angaar Prisen paa Snurrevaadsudrustningen er at sige, at det selvfølgelig er stor Forskel paa 4—5000 og 7000 Kr. Men naar denne Difference beror paa Antallet af Snurrevaad, Tovruller m. m., er der ikke noget at sige dertil.

Joensen og Henriksen havde ogsaa Chansen til at faa Snurrevaadsudrustningen. Men de,

der ikke havde mindste Anelse om Snurrevaadsfiskeri, skulde selvfølgelig have Læremestre ombord. Dette var et rimeligt og fornuftigt Krav, men som d'Herr ikke vilde bøje sig for. At de Folk, der var Talen om, senere viste sig at være mindre heldige, er en Sag for sig.

Med Hensyn til Ísvirkis Bogholderi tror jeg ikke, at d'Hrr. har noget at beklage sig over. Et rigtigt Bogholderi kan ikke undlade at notere de faktiske Udgifter, selv om Kontoen derved kommer til at udvise et ubehageligt Underskud. Ísvirki kunde selvfølgelig heller ikke undlade at bogføre M/K »Osler Havgrimsen«s Aktiver og Passiver, saaledes som de faktisk forholdt sig. Hvorvidt d'Herr Joensen og Henriksens Insinuation angaaende Ísvirkis Bogholderi som M/K »Osler Havgrimsen«s Reder er kriminel, vil vi nu overlade til en Sagfører at bedømme.

P. I. Tórshavn, 5. mars 1932.

P. M. Dam.

Den russiske Femaarsplan.

(Sluttet).

Hvad der er opnaaet.

Nu er der gaaet 3 1/4 Aar af denne Femaarsplan, og nu kan man begynde at spørge, hvilket praktisk Resultat den har givet.

Spørgsmaalet er først, hvorledes man skal faa det at vide, og her har man kun de russiske Kilder at holde sig til, og de er sikkert paavirket af Ønsket om, at Resultatet skal blive godt.

I de store og hele maa man dog maa gaa ud fra, at den russiske Statistik tilnærmelsesvis er rigtig. Den kunde maaske for et enkelt Aar, men det lader sig ikke gøre Aar efter Aar.

En Vanskelighed er det, at man i Fjor pludselig lagde Begnskabsaaret om, saaledes at det følger Kalenderaaret, maaske for at tilsløre Billedet.

Industrien skulde vokse med 20 Procent pr. Aar, og det er efter alt at domme naaet, selv om jeg vil tage et vist Forbehold for 1931.

Den Industri, som fremstiller Produktionsmidler, skulde i særlig Grad udvikles, og det er ogsaa sket. Oljeindustrien er de 3 1/4 Aar blevet forøget med alt hvad der skulde naas i 5 Aar. Traktorindustrien er bleven forøget med det dobbelte af, hvad man havde regnet med, men der er andre Omraader, hvor Psanen har sviglet, saaledes med Hensyn til Kul og Raajern, hvor man ikke engang har kunnet holde Produktionen.

Heller ikke Forbrugsvareindustrien har kunnet holde det Tempo, der var beregnet.

Man ser altsaa, at Helhedsproduktionen Værdi er blevet øget med det, den skulde, men at der er en meget stor Uensartethed, og det kan ikke nægtes, at det er en farlig Ting, at Jern- og Kulproduktionen ikke kan holde Trit, thi hvordan skal det saa gaa med Jernindustrien?

Ser vi saa paa

Arbejdernes Forhold.

saa finder vi, at Arbejdstiden er blevet reduceret til ca. 7 Timer i Gennemsnit, dog er Tempoet samtidig sat op, og Møder i Arbejdstiden afskaftet.

Varenes Kvalitet er ikke blevet bedre, hvilket maaske ikke er underligt ved et nyt Foretagende. Værrer er det, at Omkostningerne ikke er blevet reduceret saa meget, som man ønskede.

For 1932 venter man dog at faa dem reduceret med 17 Procent, men om det naas kan ikke siges.

Med Hensyn til Arbejdslønnen regnede man med 67 Rubler i Gennemsnitsløn pr. Maaned ved Planens Begyndelse, og den skulde være 94 Rubler ved dens Slutning. Dog alt afhænger af, hvad man køber for Pengene. Naar lige undtages Brød koster de fleste andre Varer meget mere end herhjemme. Aligevel har Statsforretningerne ikke kunnet tilfredsstille Forbruget, hvorfor der er aabnet en fri Handel, hvor Smør f. Eks. koster 18 Rubler for et kg, Støvler 64 Rubler, Økseod 6 Rub-